

НАБЛЮДЕНИЯ ОТ СТАЦИОНАРНА ТОЧКА НА БРЕГА

Силни страни

Надежден метод за мониторинг на промените във вероятността за наблюдения на животни в определени части на ЗЗ.

Напълно неинвазивен.

Събирането на данни може да е много евтино при участие на местни доброволци, които са обучени добре.

Участието на местни доброволци допринася за развитие на екологичното образование в района и приемане на резултатите като собствени от местните хора.

Събраните данни от визуални наблюдения могат да бъдат анализирани бързо след края на полевия сезон.

Слаби страни

Може да се ползва само за мониторинг на относителна численост в ограничени зони близо до брега

Визуалните наблюдения са ограничени само до светлата част на деня.

Може да се събере информация само за промените в присъствието на животните в конкретна пространствено ограничена зона.

Методика

Цел: Събиране на информация за важни крайбрежни зони за китоподобните и определяне на промените в числеността както сезонно така и за по-дълъг период. Чрез този метод може да се оценят взаимодействията между китоподобните и човешка дейности / пр. морски трафик, риболов и др./ в крайбрежния район. В допълнение може да предостави информация и за миграции на китоподобните, когато се провежда в зони, за които се знае, че са разположени на миграционен коридор. Основното ограничение на метода е малкия периметър на провеждане на наблюденията – радиус до 2 км от точката на наблюдение.

Периодичност

Наблюденията могат да се провеждат целогодишно при благоприятни атмосферни условия, но при осъществяване на този тип мониторинг като препоръка може да се даде минимум два пъти на месец по два дни.

Място на мониторинг

Препоръчително за определянето на постоянни стационарни точки е да отговарят на следните критерии:

- да са в границите на защитена зона от екологичната мрежа НАТУРА 2000;
- да са разположени в места, където брегът е висок с цел по-добра огледност;
- зоната на проучване да има ясно отличими граници – пр. залив между два носа;
- да има лесен достъп

Този документ е изготвен с финансовата подкрепа на Програма BG03 „Биологично разнообразие и екосистеми“ на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 - 2014г.

- да предлага благоприятни условия – сянка, завет.

Първоначално идентифицирани подходящи точки включват: нос Агалина и Маслен нос; брегът на Ахтопол, Синеморец; нос Калиакра, Тюленово/Камен бряг и Балчик/Топола; южно от нос Галата.

Екипировка

Бинокъл с вграден компас и измервателен кръст /може да се допълва и от телескоп, който да се ползва за уточняване на вид, брой и други параметри на наблюдението/

Полеви бланки

Часовник

Практическо прилагане

Ако мониторинга ще се извършва систематично е нужно преди започването му да се определят постоянни наблюдателни постове, където да бъдат измерени височината спрямо морското ниво и географски координати. Информация за височина на наблюдателната точка е изключително важна за измерване на разстояние на наблюдението. При систематични наблюдения е необходимо да се ползва специален бинокъл, в който има вграден компас и измервателен кръст с цел определяне на посока и разстояние до наблюдавания обект – в случая морски бозайник. Наблюденията трябва да се провеждат само при наличие на благоприятни условия – състояние на морето до 3 по скалата на Бофорт. Препоръчително е мониторинга да се осъществяват от екип от поне двама души – наблюдател и записващ информацията, като ролите се сменят при всеки скан. Зоната на наблюдение се сканира визуално с бинокъла систематично на всеки 30 минути. Посоката на сканиране може да е от ляво на дясно и обратно, като се препоръчва да се променя за всеки скан, като първия скан за деня се определя на случаен принцип. **Изключително важно е усилието да е равномерно** разпределено в цялото зрително поле, поради което се препоръчва скоростта на сканиране да е 10 градуса в минута, което се проследява по вградения компас. Препоръчителното време за едно сканиране е 10-15 минути.

В началото на всеки скан се попълва информация за условията на наблюдението в бланка за описание на мониторинга за съответния ден – номер на скана, начален и краен час, наблюдател, записващ, състояние на морето, вълнение, видимост, слънчево отражение – интензитет и ширина в градуси, вятър – посока и сила, валежи, облачност, температура.

Наблюдателя докладва за всяко наблюдение на китоподобно, като може да се събира информация и за морския трафик /лодки, кораби/. При регистрация на наблюдение се измерва ъгълът на наблюдението чрез вградения компас и разстоянието чрез измервателния кръг като се записва броя на чертичките. Записващата информация попълва в полевата бланка за наблюдения – номер на скана, номер и час на наблюдение, разстояние в брой чертички спрямо хоризонта, ъгъл на наблюдението, вид, брой, поведение, посока на движение, при възможност се отчитат млади и възрастни.

Допълнителни наблюдения осъществени във времето между отделните сканове може да се записват, но се отбелязва, че са извън сканирането.

При несистематичен мониторинг условията за надморска височина, специален бинокъл с измервателен кръст и компас не са задължителни. Тогава се събира информация за присъствие/отсъствие на отделните видове.

Архивиране и анализ на данните

След приключване на всяко наблюдение данните се архивират в подходяща електронна база данни. Анализът им може да предостави информация за поведението на китоподобните в крайбрежната зона, определяне на предпочитан хабитат и важни зони за жизнения цикъл,

въздействието от определени човешки дейности, изчисление на относителна численост или индекс на наблюдения.

СЛУЧАЙНИ НАБЛЮДЕНИЯ В МОРЕТО

Дава информация за следните основни въпроси:

- Какви видове се срещат в района на проучване?
- Какви са групите в района – преминаващи, резидентни, размножаващи се, млади?
- Какви са връзките между животните в групата?
- Кога се срещат различните видове в района на изследване?

Информация, която се записва:

- Дата и час
- Място – географски координати
- Вид
- Брой индивиди в групата
- Поведение
- Усилие/времетраене на проучването
- Състояние на околната среда – вълнение, вятър, дълбочина, температура, допълнителна информация

Важно е да се спазват правила за плаване в близост до китоподобни!!!

- » Поддържайте постоянна бавна скорост приближавайки в зоната от 300 м
- » Движете се бавно и паралелно на тях, избягвайте резки промени в посоката
- » Не се приближавайте по-близо от 100 м, дайте шанс на делфините да ви доближат, ако те искат да го направят
- » Не оставайте по-дълго от 15 мин. в зоната от 100 м
- » Не се опитвайте да ги храните, да ги докосвате или да плувате с тях